

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การประเมินการดำเนินงานตามโครงการด้วยรักและห่วงใยของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี เป็นการศึกษาถึงผลการดำเนินงานตามโครงการตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูสอนวิชา ก.พ.อ. และครูทำอาหารกลางวัน รวมถึงนักเรียนที่รับบริการ นักเรียนที่ร่วมกิจกรรมในโครงการ และกรรมการศึกษา โดยสรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัยผลการวิจัยและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อประเมินการดำเนินงานตามโครงการด้วยรักและห่วงใยของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี
- 2) เพื่อศึกษาปัญหา ความต้องการและความคิดเห็นในการดำเนินงานตามโครงการด้วยรักและห่วงใยของโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการ
- 3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูของโรงเรียนในโครงการ

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

- 1) ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการด้วยรักและห่วงใย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี จำนวนโรงเรียน 82 โรงเรียน ที่เข้าร่วมโครงการในปีการศึกษา 2535 มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น จำนวน 39,490 คน
- 2) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอนวิชา ก.พ.อ. ครูทำอาหารกลางวัน นักเรียนรับบริการ นักเรียนร่วมกิจกรรมและกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการด้วยรักและห่วงใย รวมจำนวนทั้งหมด 1,544 คน

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้เครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบสำรวจโรงเรียน จัดทำขึ้นมี 5 ตอน รวม 40 ข้อ แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียนมี 6 ตอน รวม 100 ข้อ และแบบสอบถามครูมี 6 ตอน รวม 110 ข้อ นักเรียนมี 3 ตอนรวม 15 ข้อ แบบสัมภาษณ์มี 3 ตอน รวม 17 ข้อ เมื่อเก็บรวบรวมเครื่องมือกลับคืนมาได้คิดเป็นร้อยละ 100.00 และได้ตรวจสอบของ ความสมบูรณ์ของเครื่องมือทั้ง 3 ชุด พบว่า

- 1) ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน 1,297 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.92
- 2) ได้แบบสำรวจฉบับสมบูรณ์ จำนวน 68 ชุด คิดเป็นร้อยละ 82.93
- 3) ได้แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ จำนวน 231 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.90

4) การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ จำนวนความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่า t-test ดำเนินการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC+

5.3 ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

5.3.1 ผลการศึกษาการดำเนินงานตามโครงการ

1) สภาพทั่วไป

สภาพทั่วไปของโรงเรียนในโครงการด้วยรักและห่วงใย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียน ขนาดกลางมีจำนวนนักเรียน 121 - 359 คน คิดเป็นร้อยละ 48.78 โรงเรียนส่วนใหญ่คิดเป็น ร้อยละ 51.22 ที่มีพื้นที่ 10 - 20 ไร่ ครูที่หักในชุมชนอื่นต้องเดินทางเข้าไป - เย็นกลับ คิด เป็นร้อยละ 46.34 มีผลการประกวดและได้รับรางวัลดีเด่นทุกระดับ คิดเป็นร้อยละ 50 ของ โรงเรียนที่ได้รับรางวัลจากโครงการอาหารกลางวัน

ปัจจัยพื้นฐานของโรงเรียนจะมีบ่อน้ำตื้น น้ำบาดาลและดื่มน้ำฝนไว้ใช้ประโยชน์เพียงพอ บางฤดูกาล ส่วนแหล่งน้ำธรรมชาติไม่สามารถที่จะนำมาใช้ประโยชน์ต่อการเกษตรได้ตลอดปี ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจากสภาพภูมิอากาศของแต่ละท้องถิ่น ไม่ถูกต้องตามฤดูกาล เช่นเกิดภาวะฝนไม่ ตกถูกต้องตามฤดู ทำให้ขาดแคลนน้ำฝนและไม่เพียงพอที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเกษตร ซึ่ง สอดคล้องกับการศึกษาของเพ็ญศรี ลักษณะงาม (2527) ที่ทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 9 พบว่า

โรงเรียนส่วนใหญ่นำผลผลิตการเกษตรมาใช้ประกอบอาหารกลางวัน แต่ไม่เพียงพอ น้ำที่ใช้เพื่อ
การเกษตรมีไม่เพียงพอ

ด้านงบประมาณของโครงการของโรงเรียน ส่วนใหญ่จะได้รับจากเงินขั้วถุง ผลผลิตของ
โครงการ ซึ่งไม่มีงบประมาณคงเหลือจึงจำเป็นต้องมีการดำเนินการต่อไป โดยขอความช่วยเหลือ
จากทางราชการและเอกชนโดยไม่มีระยะเวลาที่แน่นอนจึงต้องช่วยเหลือตนเองและขอความช่วยเหลือ
เหลือจากชุมชนในรูปของแรงงานและวัสดุอุปกรณ์ ทั้งนี้จะเนื่องมาจากการเข้าร่วมโครงการ
ด้วยความสมัครใจ ทำให้ต้องมีการช่วยเหลือตนเองและขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น ทั้งนี้
สอดคล้องกับการศึกษาของวัฒนาพร ดังอำนาจ (2536) ที่ว่าชุมชนมีบทบาทช่วยเหลือโรงเรียน
อย่างมากในด้านแรงงาน วัสดุสิ่งของต่าง ๆ

ความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น มักจะให้ความช่วยเหลือในทุกขั้นตอน คือเกษตรอำเภอ
และประมงจังหวัด ส่วนมูลนิธิ ชุมชนและบุคคลอุปถัมภ์โรงเรียนมีส่วนน้อย การให้ความช่วยเหลือ
จะเกี่ยวกับพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ทั้งนี้แล้วแต่โอกาสและไม่มีเงื่อนไข ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าหน่วย
งานที่ใกล้ชิดกับชุมชนชนบทมากที่สุดจะสามารถให้ความช่วยเหลือกับโรงเรียนได้อีกทางหนึ่ง ซึ่ง
สอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2525) ที่ว่ารัฐ
อาจช่วยเหลือโดยการกำหนดเกณฑ์ให้จ่ายเงินอุดหนุนเป็นช่วงเวลาเพื่อแก้ปัญหาเงินทุนหมุนเวียน
ของโรงเรียน

สภาพทั่วไปของชุมชนส่วนใหญ่มีการสร้างถิ่นฐานอาศัยเป็นปึกแผ่นในลักษณะเครือญาติ โดย
สภาพเศรษฐกิจพอมีพอใช้ สามารถรับข่าวสารได้ทั้งทางหนังสือพิมพ์ วิทยุและเครื่องรับโทรทัศน์
การทำการเกษตรเป็นแบบอาศัยน้ำฝน มีน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูกเพียงบางฤดูกาล ร้านค้าไม่
เพียงพอต่อการจำหน่ายอาหารดิบทั้งนี้เป็นเพราะว่าสภาพภูมิอากาศไม่ถูกต้องตามฤดูกาลเป็นผลให้
ผลผลิตทางการเกษตรไม่สามารถจำหน่ายในร้านค้าได้เพียงพอประกอบกับสภาพเศรษฐกิจฝืดเคือง
หากมีความจำเป็นต้องซื้ออาหารดิบ ก็เอื้อเพื่อพ่อแม่ต่อกัน และหากจะซื้อปริมาณมากจึงต้องไปจัด
หาอาหารดิบในตลาดที่ตั้งอยู่หน้าอำเภอ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของบุญเลิศ เสนิงค์ ณ อยู่ธยา
(2527) ที่ว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีเนื้อที่ทำการเกษตร แต่ไม่ได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่

2) สภาพการดำเนินงาน

จากการสรุปความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อสภาพการดำเนินงานตามโครงการ ด้วยรักและห่วงใย พบว่าจะมีการดำเนินการด้านต่าง ๆ ใน "ระดับมาก" แต่ในด้านการจัดสรรงบประมาณให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน และการได้รับสนับสนุนจากหน่วยงานหรือสถาบันอื่นอยู่ใน "ระดับน้อย" ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความคาดหวังผลการดำเนินงานไว้ในระดับสูง เมื่อยังไม่บรรลุเป้าหมายจึงมีความต้องการในด้านงบประมาณเพิ่มขึ้นเพื่อให้เกิดผลสำเร็จของโครงการในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นวลสมร ชมะสุนทร (2531) พบว่ายังมีปัญหาการจัดบริการโครงการอาหารกลางวันแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม คือปัญหาด้านการจัดดำเนินการด้านบุคลากร ด้านงบประมาณค่าใช้จ่าย และด้านสถานที่

ส่วนความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอนวิชา ก.พ.อ. และครูผู้ทำอาหารกลางวันเห็นว่าสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนตามโครงการในด้านต่าง ๆ อยู่ใน "ระดับมาก" ยกเว้นการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นโรงเรียนมีการดำเนินการใน "ระดับน้อย" ทั้งนี้เนื่องจากว่าครูเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในฐานะผู้ปฏิบัติหรือใกล้ชิด จึงมีความคาดหวังผลการดำเนินงานในระดับต่ำหรือไม่สูงจนเกินไป จึงมีความพึงพอใจกับสภาพการดำเนินงานในขณะนี้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจำลอง กุศลครอง (2535) พบว่าปัญหาในการดำเนินงานทุกด้าน โดยส่วนรวมและและรายด้านมีปัญหายุ่งยากในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของนักเรียนที่รับบริการจากโครงการ ส่วนใหญ่นักเรียนเห็นว่านักเรียนได้รับการบริการจากโรงเรียนทุกวันคิดเป็นร้อยละ 50.92 โดยมีการจำหน่ายให้กับนักเรียนในราคาถูกคิดเป็นร้อยละ 45.65 และนักเรียนที่รับประทานอาหารฟรีได้ทำงานช่วยเหลือกิจกรรมอาหารกลางวันคิดเป็นร้อยละ 95.51 ซึ่งได้แก่การช่วยเหลือด้านกิจกรรมการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 59.95 ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจาก นักเรียนมีความพึงพอใจที่ได้มีส่วนในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ ประกอบกับการนำผลผลิตของโครงการมาร่วมกันประกอบอาหาร ทำให้เกิดความภูมิใจและกระตือรือร้นจะร่วมกิจกรรม ทำให้ทราบว่าโรงเรียนในโครงการสามารถดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการในข้อที่ 1 คือสามารถแก้ไขปัญหาการขาดแคลนอาหารกลางวันในโรงเรียนและการขาดแคลนอาหารในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของละเอียด นิมมะธน (2534) ที่ว่าโรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่ออาหารกลางวันครบวงจร เพื่อให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลือและ

มีภาวะโภชนาการบรรลุเป้าหมาย

3) การบูรณาการกับการเรียนการสอน

ผู้บริหารและครู เห็นว่าโรงเรียนในโครงการด้วยรักและห่วงใยได้ดำเนินการฝึกทักษะในการปฏิบัติงานกลุ่มวิชา ก.พ.อ. มีการจัดกิจกรรมฝึกทักษะและนำขบวนการกิจกรรมสหกรณ์มาจัดตารางเรียนให้เต็มเวลาเพื่อให้นักเรียนมีพื้นฐานในการประกอบอาชีพเฉพาะใน "ระดับมาก" แต่การได้รับความช่วยเหลือจากวิทยากรหน่วยงานอื่น การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในวิชา ก.พ.อ.ให้เพียงพอเพื่อจัดกิจกรรมที่ท้องถิ่นได้มีโอกาสร่วมสร้างหลักสูตรมีการบูรณาการอยู่ใน "ระดับน้อย" ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการเป็นการแบ่งเบาภาระของครูและช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้อย่างครอบคลุมทุกกลุ่มประสบการณ์ และทำให้ทราบว่าโรงเรียนในโครงการสามารถจัดกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการในข้อที่ 2 คือสามารถให้นักเรียนได้มีความรู้ทางการเกษตรแผนใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวัฒนาพร ดังอำนาจ (2536) ที่ว่าวิธีการจัดที่ช่วยให้นักเรียนจัดกิจกรรมบรรลุเป้าหมายของโครงการอาหารกลางวัน คือการบูรณาการกับการเรียนการสอน

4) ผลการดำเนินการกิจกรรมการปลูกพืชและ เลี้ยงสัตว์

จากผลสรุปของการดำเนินการกิจกรรมการปลูกพืชตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเห็นว่าโรงเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมปลูกพืชสวนและพืชตามฤดูกาลอยู่ใน "ระดับมาก" ส่วนการปลูกพืชชนิดอื่น ๆ อยู่ใน "ระดับน้อย" เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้บริหารเห็นว่าการปลูกพืชชนิดอื่นๆ มีการดำเนินการอยู่ใน "ระดับมาก" แต่ครูเห็นว่าปฏิบัติใน "ระดับน้อย"

ส่วนผลการดำเนินการเลี้ยงสัตว์นั้น มีการจัดกิจกรรมการเลี้ยงปลาและเลี้ยงไก่อยู่ใน "ระดับมาก" ส่วนการเลี้ยงเป็ดและสัตว์อื่น ๆ ใ้ปฏิบัติอยู่ใน "ระดับน้อย" สำหรับการเลี้ยงไก่อยู่ใน "ระดับน้อย"

สำหรับความคิดเห็นของนักเรียนที่ร่วมกิจกรรมเห็นว่าการดำเนินงานส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมการปลูกพืชผักตามฤดูกาลและพืชสวนครัว ส่วนการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่การเลี้ยงปลาและไก่โดยปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่มมากกว่า 5 คน รายได้ของนักเรียนที่ได้รับตอบแทนจากโครงการจะอยู่ในรูปของ

คำตอบแทนและสิ่งของ ส่วนผลผลิตของโครงการได้นำไปบริการให้กับนักเรียนเป็นครั้งคราว ซึ่งผลประโยชน์ของนักเรียนที่ร่วมกิจกรรมได้รับคือจะนำความรู้จากการร่วมกิจกรรมไปประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทั้งนี้เนื่องจากว่าโรงเรียนได้จัดกิจกรรมในโครงการทุกโครงการแต่ไม่สามารถนำไปสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันได้เท่าที่ควร เนื่องจากปริมาณของนักเรียนที่จะได้รับบริการมีจำนวนมากกว่าผลผลิตของโครงการ จึงทำให้โรงเรียนดำเนินการได้เป็นครั้งคราว ส่วนความคาดหวังส่วนใหญ่ว่าจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมของนักเรียน อาจจะเนื่องมาจากนักเรียนเห็นผลสำเร็จของโครงการอย่างชัดเจนและมีความภาคภูมิใจที่ได้ร่วมกิจกรรมของโครงการทุกขั้นตอนซึ่งเป็นความรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์ตรงจึงอยากนำไปประกอบเป็นอาชีพในอนาคต ดังนั้นเมื่อเกิดข้อจำกัดดังกล่าวจึงมีการใช้ความรู้ทางโภชนาการคือการถนอมอาหารและแปรรูปอาหาร ซึ่งเกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการข้อที่ 3 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชานาญ แสงจันทร์ (2533) ที่ว่ากิจกรรมเกษตรเพื่อสนับสนุนอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษาเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดมีทั้งที่เกี่ยวกับพืช เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว การปลูกไม้ผล ฯลฯ กิจกรรมเกี่ยวกับสัตว์ เช่น การเลี้ยงไก่พื้นเมือง ไก่ไข่ การเลี้ยงปลา ฯลฯ ผลผลิตทางการเกษตรสามารถนำไปสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันได้บางส่วน

5) ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในโครงการด้วยรักและห่วงใย

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู มีความเห็นด้วยกับการดำเนินงานตามโครงการด้วยรักและห่วงใยและต้องการที่จะให้มีการดำเนินการตามโครงการต่อไป อยู่ใน "ระดับมาก" และผลกระทบต่อโครงการต่างๆ มีความคิดเห็นว่ายู่ใน "ระดับน้อย" ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากผู้บริหารและครูได้เข้าใจถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ อันจะเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนและทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสมบูรณ์ แก้วมาก (2533) ที่ว่าขนาดโรงเรียนโรงเรียนที่ปฏิบัติต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ความคิดเห็นของกรรมการศึกษา ส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยกับโครงการเช่นกัน โดยทราบและติดตามข่าวจากโรงเรียนโดยการเข้าร่วมประชุม รับข่าวสารจากนักเรียนและจากการพบปะกับครู ส่วนการให้ความช่วยเหลือโครงการจะให้เป็นเงิน วัสดุ และแรงงาน โดยเห็นประโยชน์แก่บุตรหลานและศรัทธาต่อโรงเรียนทั้งนี้มีระดับความคิดเห็นจากความพึงพอใจมากกับผลงานของ

โรงเรียน และต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เพิ่มความช่วยเหลือต่อโรงเรียนมากขึ้น เพื่อให้โครงการนี้ดำเนินการต่อไป อยู่ใน "ระดับมาก"

ส่วนความคิดเห็นของนักเรียนที่รับบริการและร่วมกิจกรรมของโครงการมีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานตามโครงการต่อไป โครงการนี้ช่วยให้นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณค่าตามหลักโภชนาการและมีสุขภาพแข็งแรง โดยนักเรียนได้รับความรู้ด้านวิชาชีพเพิ่มขึ้น และต้องการให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิชาการของชุมชนทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากทางกรรมการศึกษาและนักเรียนได้เข้าใจถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดกับนักเรียน จึงให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ประกอบกับผู้ปกครองซึ่งเป็นกรรมการศึกษาคาดหวังว่านักเรียนจะสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อครอบครัวอีกทางหนึ่ง จะเห็นว่าหากผู้ที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นที่ตรงกันคืออยากให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิชาการของหมู่บ้าน ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของโครงการด้วยรักและห่วงใยข้อที่ 5 ก็จะเป็นผลให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานตามโครงการได้ครบตามวัตถุประสงค์ของโครงการ สอดคล้องกับการศึกษาของวิรัชย ศรีเมือง (2533) พบว่าโครงการความเป็นไปได้ของการจัดตั้งกองทุนเพื่อสร้างผลผลิตสนับสนุนการจัดอาหารกลางวันนักเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ให้กิจกรรมมีส่วนในการฝึกทักษะพื้นฐานการประกอบอาชีพนักเรียนและจะเป็นแหล่งวิชาการของชุมชนอีกด้วย

ส่วนความคิดเห็นปลายเปิดส่วนใหญ่ต้องการให้โครงการได้ช่วยเหลือการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน โดยจัดกิจกรรมการปลูกพืช ได้แก่การปลูกกล้วยน้ำว้า ปลูกข้าว พืชผักตามฤดูกาล และพืชผักสวนครัว การเลี้ยงสัตว์ได้แก่ การเลี้ยงปลา ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาช่วยเหลือในด้านทุนสนับสนุน คำแนะนำ การสาธิตเป็นวิทยากรและแนะนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และช่วยสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์

ส่วนข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับโครงการ คือโครงการนี้เป็นโครงการที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษามากที่สุด เป็นรากฐานของการพัฒนาการศึกษา และควรดำเนินการต่อไป

5.3.2 ผลการศึกษาปัญหาและความต้องการในการดำเนินงาน

1) ปัญหา

ปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการมีระดับความคิดเห็นของปัญหาการดำเนินงานอยู่ใน "ระดับมาก" โดยเฉพาะในเรื่องครูมีภาระงานสอนและงานพิเศษที่ได้รับมอบหมายมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวัฒนาพร ดังอำนาจ (2536) พบว่าการติดตามโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับรางวัลการจัดโครงการอาหารกลางวันดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิยังมีปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในเรื่องการขาดครูที่มีความรู้ด้านโภชนาการ ครูไม่เพียงพอ นอกจากนั้นครูยังมีภารกิจมากเกินไป และตลาดสดอยู่ไกลจากหมู่บ้านผู้บริหารไม่เข้าจับทาบทาหน้าที่ในการบริหารงานตามโครงการ ส่วนเรื่องการติดตามกำกับนิเทศติดตามการดำเนินงานในระดับอำเภอหรือ สบอ.และระดับจังหวัดหรือ สบจ.อยู่ใน "ระดับน้อย" ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า การดำเนินงานตามโครงการด้วยรักและห่วงใยเป็นความสมัครใจของโรงเรียน ดังนั้นการบริหารโครงการจึงต้องดำเนินการอย่างประหยัดแต่ให้ได้ผลผลิตของโครงการและสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันมากที่สุด จึงต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานในโครงการบ้างแต่ถึงอย่างไรโรงเรียนก็ยังมีความต้องการที่จะดำเนินการตามโครงการนี้ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจำลอง กุศลครอง (2535) ที่ว่าปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิพบว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ยังมีปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน โดยส่วนรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2) ความต้องการ

ความต้องการในการดำเนินงานตามโครงการด้วยรักและห่วงใย โดยเฉพาะเรื่อง การส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น มีการเบิกจ่ายเงินงบประมาณได้สะดวกและรวดเร็วรวมถึงการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อครุภัณฑ์และจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้เพียงพออยู่ใน "ระดับมาก" ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าการดำเนินงานตามโครงการด้วยรักและห่วงใยหากได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานของรัฐและเอกชนมากขึ้น จะทำให้โรงเรียนมีความคล่องตัวและสามารถนำผลผลิตของโครงการไปสนับสนุนอาหารกลางวันให้กับนักเรียนได้เต็มที่ซึ่ง

สอดคล้องกับการศึกษาของนวลสมร ชมะสุนทร(2531) ศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 11 พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ได้รับงบประมาณคิดเป็นร้อยละ 77.50 จากทุนหมุนเวียนโครงการอาหารกลางวัน และยังมีปัญหาด้านการจัดดำเนินการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายและด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ การจัดการบริการอาหารกลางวันไม่มีโรงครัวและโรงอาหารโดยเฉพาะ

5.3.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม

ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงาน

1) การปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์

ก. การปลูกพืช

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปลูกพืช โดยใช้สถิติ t-test พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกพืชสวนครัว พืชตามฤดูกาลและพืชชนิดอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ส่วนการปลูกไม้ผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข. การเลี้ยงสัตว์

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ โดยใช้สถิติ t-test พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

2) ปัญหาในการดำเนินงาน

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการด้วยรักและห่วงใย โดยใช้สถิติ t-test พบว่าไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

3) ความต้องการในการดำเนินงาน

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับความต้องการในการดำเนินงานตามโครงการด้วยรักและห่วงใย โดยใช้สถิติ t-test พบว่าไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

5.4 ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะสำหรับ สปจ. และ สปอ.

(1) จัดการอบรมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการและผู้เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการ

(2) แสวงหาวิธีกำกับดูแล ช่วยเหลือโรงเรียน และพัฒนาโครงการ

(3) ช่วยเหลือโรงเรียนในการประชาสัมพันธ์ผลผลิตโครงการ

(4) แสวงหาเกณฑ์ วิธีการ การประเมินผลโครงการที่เหมาะสม

(5) จัดสรรงบประมาณในส่วนของโครงการนี้เพิ่มขึ้นในปีต่อไป

2) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

(1) มีการวางแผนงานก่อนการดำเนินการตามโครงการ

(2) แสวงหาความร่วมมือช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านอาทิ ด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์

และวิทยากรจากหน่วยงานทางราชการและเอกชน

(3) ประชาสัมพันธ์ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนในโอกาสอันควร

(4) กำกับ ติดตาม นิเทศ และประเมินผลโครงการอย่างต่อเนื่อง

(5) ประกาศเกียรติคุณเมื่อบุคลากรในโรงเรียนทำงานได้ผลดี

3) ข้อเสนอแนะสำหรับครู

(1) ควรศึกษาผลงานจากหน่วยงานอื่นเพื่อปรับปรุงโครงการ

(2) เน้นการพัฒนาแบบบูรณาการกับการจัดกิจกรรมสนับสนุนโครงการอาหาร

กลางวัน

(3) ศึกษาวิชาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

(4) กระตุ้นเตือนให้มีความสนใจในการพัฒนาปรับปรุงการทำงาน

(5) ควรจัดเก็บข้อมูล จัดทำเอกสารรายงานให้ละเอียดทุกขั้นตอน

4) ข้อเสนอแนะสำหรับนักเรียน

(1) นักเรียนควรแสวงหาความรู้จากการร่วมกิจกรรมของโครงการ

(2) ควรร่วมกิจกรรมประสพการณ์เสริมทุกภาคเรียน อาทิ การทัศนศึกษาดูงานและ

การฝึกงาน เป็นต้น

5) ข้อเสนอแนะสำหรับกรรมการศึกษา

- (1) ควรมีส่วนในการแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมของโครงการมากยิ่งขึ้น
- (2) ควรหาโอกาสเข้ามาช่วยเหลือโรงเรียนในการเข้ามาเป็นวิทยากรท้องถิ่น
- (3) ควรสนับสนุนโรงเรียนโดยการประชาสัมพันธ์โครงการอีกทางหนึ่ง

6) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

- (1) ควรศึกษารูปแบบการดำเนินงานตามโครงการด้วยรักและห่วงใยที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
- (2) ควรศึกษาสภาพภาวะโภชนาการของนักเรียนในโรงเรียนในโครงการด้วยรักและห่วงใย
- (3) ควรศึกษารูปแบบการช่วยเหลือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- (4) ศึกษาเปรียบเทียบโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมโครงการและโรงเรียนที่ไม่จัดกิจกรรม
- (5) ควรศึกษาคุณลักษณะของครูผู้รับผิดชอบโครงการด้วยรักและห่วงใย